

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 17. Faustis Rejensis, atque Cassiani libri à Gelasio Papa in Romanâ Synodo damnati. Sancti Augustini nomen, ac doctrina contrâ Pelagianos ab eodem Pontifice defensa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

versâ Galliâ, quod ex superius dictis manifestum est. De illius libris de Gratiâ, & libero arbitrio jam satis abundè diximus. Aliam opinionem, cui obstinatius adhærebat, literis tradidit, nempe nullam creaturam esse incorpoream, undè non unum ob eam sententiam adversarium passus est. Claudianus Presbyter Viennensis Sancti Mamerti frater tribus illum libris confutavit, ut tradit Gennadius cap. 83. licet Faustum non nominet. Gennadius tamen in eadem Fausti opinione videtur fuisse, nam his verbis librum de Ecclesiasticis dogmatibus concludit: *Propter novos legislatores, qui idè animam tantum ad imaginem Dei creatam dicunt, ut quia Deus incorporeus rectè creditur, etiã incorporea anima esse credatur, liberè confitemur, imaginem in æternitate similitudinem in moribus inveniri.* Eundem etiam Faustum Sanctus Avitus Episcopus Viennensis in Epistolâ ad Regem Burgundionum solidè confutavit. Faustum contrâ Arianos scripsisse tradit Gennadius, cuius verba dabo, nam & de libello, vel Epistolâ Fausti, quâ solum Deum incorporeum probat, mentionem ita facit, ut ejusdem opinionem tenere videatur: *Legi ejus & adversus Arianos, & Macedonianos parvum libellum, in quo coessentialem prædicat Trinitatem, & alium adversus eos, qui dicunt, esse in creaturis aliquid incorporeum, in quo & divinis testimoniis, & Patrum confirmat sententiis, nihil credendum incorporeum præter Deum* cap. 87. Ex illius libelli contrâ Arianos evulgatione eundem ab Evarico Rege Arianò tunc in Galliis regnante in exilium actum existimo, nam alia me causa latet. Userius cap. 13. de Antiq. Brit. scribit, Faustum dixisse se in exilio degere, quod homo Britannus apud Rejos in Galliâ Antistes procul à patriâ morabatur. Sed verè extrâ Provinciam se in exilium detrusum non ambigè idem Faustus significat; siquidem Epist. 6. ad Ruricium ait: *Propiti à divinitate in secreto Religionis congruo, & tranquillissimo in silentio constituti, in quo Dominus ad rubiginem longâ securitate contractam salutaris limâ castigationis admonuit. In hac inquam, qui & magnâ si agnoscamus vocatione donati, dum novos ci-ves commercio charitatis acquirimus, præsentis insultamus exilio &c.* Dum fideles famuli Dei in necessitatibus nostris bonitatem suæ devotionis exercent, sinè sede propriâ possessores, sinè possessione divites sumus. Quibus verbis insinuat, se longâ tranquillitate in Episcopatu securum exilii castigatione à Deo admonitum apud viros religiosos se recepisse, quorum pietate, licet propriâ Sede ejectus, plura sibi possidere videbatur. Scripsit in exilio hæc ad Felicem filium Flavii Magni, qui anno 460. consulatum ordinarium gessit: *Magnum pietatis, & fidei testimonium, quod per tantarum vasta intervalla regionum, & per tot rerum interjecta discrimina ad nos usque latitudinem vestre charitatis extenditis. In hac relegatione nostrâ artifex Dei misericordia gemina exerceat officia, nostram excutit paternâ sedulitate rubiginem, & vestram circa nos dilucidat fidem, vestramque adprobat pietatem; Nos elimat benigna solertia.* Ibidem autem gratulatur Felici, quod Arelatenfis Episcopi Leontii institutis, ac præsentia fruatur. Si verò, ut ait Userius, quod Rejis debebat, exilium se pati diceret, ubinam illa tantarum vasta intervalla regionum, cum alter Arelate commoraretur, nempe utroque in eadem Provinciâ Narbonensi existente? Restitutus est Rejis eo ipso anno, quo Ruricius Lemovicensium Episcopus renunciatus est. Lemovicenses verò Evarico Gothorum Rege Catholicos persequente Episcopo destitutos, novique Pontificis eligendi facultate Regis Imperio privatos dolere se

scribit Sidonius lib. 6. Epist. 6. ad Basilium. Faustus quando à curis animum relaxare volebat, Lerinam suam repetebat teste Sidonio in Eucharistico.

*Seu te Lirinus priscum complexa parentem est,
Quò tu jam fractus pro magnâ sæpè quiete
Discipulis servare venis.*

Unus eorum fuit, qui pro pace Romanos inter, ac Gothos componendâ insudavit hæc scribente Sidonio ad Basilium lib. 7. Epist. 6. *Tu sacratissimorum Pontificum Leontii, Fausti, Græci urbe, ordine, charitate medius inveniri, per vos mala fœderum currunt, per vos regni utriusque pax, conditionisque portantur.*

Hanc tamen Fausti gloriam, ingentisque virtutes, quas de illò in fine carminis Eucharistici Apollinaris recitat, nimius propriæ sententiæ amor, atque etiam Augustinianæ doctrinæ impugnandæ libido offuscavit, ipsius libris non semel à Romanis Pontificibus damnatis. Eidem Rejentis aras erexere, ejusque nomen sacris Gallicanæ Ecclesiæ fastis interscriptum fuit. At Molanus è Divorum albo Faustum primum omnium expunxit, cui assensus fuerat Cæsar Baronius, qui postea Rejentis Ecclesiæ testimonio admonitus antiquum Faustò honorem restituit. Illius in Divorum catalogo memoriam unã cum plurimè aliis Sanctis celebrat Bollandus ad diem XVI. Januarii. Dinamius Patritius Rejentis, qui Commentarium scripsit de miraculis D. Maximi ad Urbicum Episcopum Fausti successorem, ipsum Faustum in præfatione *beatissimum Antistitem* appellat. Trithemius in libro de Scriptoribus anno 496. & ex eo Ludovicus ab Angelis Augustiniani instituti vir, ac Doctor Combricensis lib. 5. de Vitâ Sancti Augustini cap. 15. scribunt, Faustum primitus quidè Cassiani errores propugnasse, sed à Sancto Fulgentio Episcopo correctum, nam *ipsemet fuit, inquit Ludovicus, qui postea summopere Augustinianam doctrinam defendit adversus illos, qui Prædestinatorum hæresim ad annos Domini 415. excuscitaverunt.* Hæc quidè undè hauserint nescio; etenim Fulgentius altero post Faustum sæculo vixit, contrâ quem septem etiam libros anno 523. condidit Faustò olim defuncto. Ille verò noster Scriptor Fausti libros nunquam se legisse significat, nam in illis sub alieno corio Augustinus vapulat. Sed nusquam Fausti palinodia apparet; illæ verò sententiæ, quas tuetur, ut sæpè monuimus, poterant id temporis tutâ conscientia defendi, quousque per Arausicanam Synodum, quæ contrâ Semipelagianos celebrata est, damnatæ fuerunt. Hinc colligo, capitula illa, quæ in Epistolâ ad Episcopos Galliarum sub nomine Cælestini publicata sunt, haud illi esse adscribenda, aliàs Cassianus, Faustus, Hilarius, inter hæreticos recensendi essent, quod pluribus ostendam in Vindicis August. cap. 8.

CAPUT XVII.

Fausti Rejentis, atque Cassiani libri à Gelasio Papâ in Romanâ Synodo damnati. Sancti Augustini nomen, ac doctrina contrâ Pelagianos ab eodem Pontifice defensa.

Fausti mortem paulò post librorum ejusdem per Romanum Præsulem Gelasium damnatio consecuta est, etenim licet ejusdem libri in Galliis, ubi Semipelagiana factio nondum consenuerat, laudatores invenissent, Romæ tamen, ubi purior doctrinâ de gratiâ divinâ fulgebat, in acerrimos accusatores, atque justissimos judices inciderunt, à quibus è Ca-

Armo
493.

tho-

tholicoꝝ ſcholis proſcripti ſunt. Priuſ tamen, ut geſtorum ordinem ſequamur, quid contra Pelagianos idem Pontifex ſcripſit, videndum eſt, à quibus tamen, quodd illa paſſim apud alios leguntur, paucis me expediam.

Gelaſius cum accepſiſet, Pelagianos nova in Dalmatiâ moliri, ne quid eâ in provinciâ res Catholica detrimenti pateretur, ad Honorium Episcopum Salonitanum, is enim erat Dalmatiæ Metropolitâ, literas miſit, queſ admonuit, ut gliſcenti malo occurreret: *Se cunctos*, inquit, *ibidem Domini Sacerdotes fraterno commoneſte affectu, ut ne recipiant perverſitatem toto orbe damnatam.* Addit deinde: *An forte neſcitis, hanc hæreſim Pelagianam, de qua loquimur, & ab Apoſtolicâ dudum ſede per beatæ mem. Innocentium, ac Zoſimum, Bonifaſium, Cæleſtinum, Sixtum, Leonem continuis, & inceſſabilibus ſententiis fuiſſe proſtratam, nec tantum Catholica Eccleſiâ legibus, ſed Principum quoque Romanorum eo tenore damnatam, ut nec uſquam terrarum vivendi locum ſectatores ejuſ habere ſincerentur.* Poſteâ Sancti Auguſtini contra Pelagianos libros commendans ait: *O ſi ſuaderent adverſus eos majorum noſtrorum libros, reſponſaque cognoscere, illis modis omnibus cerneretur, nihil eſſe proſuſ, quod ab iſtis non fuerit ventilatum, & ab illis magnificâ veritate contritum, ſicque de cunctis eorum nequitiiſ reſutandis fideles quoque viderentur inſtructi, ut nihil ampliùs quereretur.* Hæ literæ datæ ſunt Albino Conſule noſtre nempè anno 493. Honorius hiſ literis acceptis doluit, quodd vel negligentia, vel prodita Catholica fidei inſimulatus fuiſſet apud Pontificem, quare reſcripſit, fictas illas eſſe delationes de Pelagianis Dalmatiam tentatibus, malevolorum invidia id dandum, qui falſis accusationibus ſuam in perfequendis hæreticis diligentiam coram Apoſtolicâ Sede infamare conati eſſent. At Gelaſius iteratis ad eundem literis miſſis ſignificavit, ſe in hiſce indagandis ſtudioſiorem debere eſſe, non reſmiſſiorem: *Nec intereſt*, ait, *per quos ad aures noſtras eadem perveniſſent, dum quomodolibet iſta referentibus, poſtquam noſtram conſcientiam penetrarent, in hiſ veraciter indagandis paſtorales excubias eſſe non oportuerit negligentes, quatenus vel è veſtigio poſſet lupis inſtantibus obviari, vel nullis exiſtentibus ſeris ovium cuſtodia ſecura perſiſteret.* Hæc ille.

Sed propriùs Pelagiana peſtis Italiâ iterum afflaverat, nam Seneca quidam ſenex delirus, ac nullius eruditionis homunculus in Piceno antiquata olim Pelagii dogmata renovabat. Gelaſius pro rei indignitate commotus per Romulum Diaconum ad illius Provinciæ Episcopos literas miſit, in quibus acriter in eorum vel negligentiam, vel conniventiam invectus eſt. Tria præcipuè ſenex ille ex Pelagianâ hæreſi tradebat: Primum, æquum non eſſe, ut pueri, cum nondum quidquam per ſe peccare poſſent, Adæ peccato obnoxii tenerentur. Alterum, eodem ſine ſacro baptiſmate decedentes pro ſolo originali peccato non poſſe damnari. Tertium, Gratiam ad ſalutem non eſſe neceſſariam, illamque ſecundum meritum hominum conferri. Præterea quodd peſſimo lenocinio ſectam promoveret, congregationes *dedecoroſiſſimas*, ut ait Gelaſius, idem inſtituerat, in quibus homines, ac ſaceratæ Deo Virgines pſalmos canerent, quodd ipſum à ſectæ Magiſtro Pelagio didicerat, qui ſceminis quoque in Eccleſiâ cantum nã cum viris permiſerat ex Hieronymo lib. 1. Dialogorum contra Pelagium. Ille autem eod uſquè veſantiæ abreptus eſt, ut teſte Gelaſio, *Preſbyterum ſibi*

non acquieſcentem audire communionem privaret. Itaque ſummus Eccleſiæ Antifteſ perſtrictâ priuſ illius regionis Episcoporum ſocordia in Hæreticum, atque aſſeclas hanc ſententiam pronunſiavit: *Nuſquam loci proſuſ inveniatur præſata peſtis aſſertor, nec acceſſum proſuſ Eccleſiæ, vel uſquam participationem Catholicae communionis inveniatur, qui hæreticorum manuſ ſubſequi neſariâ profeſſione conſortium; & hi, cum quibus antea probabitur noxium miſcuſſe colloquium, niſi reſpiciunt, & ab ejuſ ſocietate diſcedunt ab Eccleſiaſtico remoti ſervitio devotâ ultione plectantur, quodd cæteris cavendi miniſtretur exemplum.* Quodd verò idem Seneca Sanctorum Hieronymi, & Auguſtini ſcripta laceſerat, ac mille conviciis proſciderat, idem Gelaſius de utriuſque honore ſollicitus veſanam delirantis ſenis temeritatem hiſce compeſcuit. *Ab hoc majus ſcelus accreſcit, ut ſub conſpectu, & præſentiâ Sacerdotum beatæ mem. Hieronymum, atque Auguſtinum Eccleſiaſticorum lumina Magiſtrorum miſcuſ moritura, ſicut ſcriptum eſt, exterminans oleum ſuavitatis lacervare contenderet:* Verum non ſolum hiſ præconiis Auguſtini nomen decoravit, ſed in iudem literis Sancti Doctoris ſententias penè totas exciſpſit, ut in Vindiciis Auguſtinianis oſtendam. At non modò Epistolis Gelaſius Pelagianam hæreſim proſligavit, ſed librum etiam contra eodem procedit, quem nobis Vaticana ſerinia donarunt, cujuſ eſt initium: *De Pelagianis quiddem ſenſibus, blaphemiſque ſacrilegiſ & apud majores noſtros tam diſpniſ, quam humanis legibus juſtâ diſcuſſione damnatis nimis eſt copioſa materia &c.* In quo opere probat, neminem poſſe ſuis viribus vivere ſine peccato. Joannes etiam Talaida contra Pelagianam hæreſim apologiam ſcripſit, quam huic ipſi Gelaſio nuncupavit, cujuſ meminit Photius in Bibliothecâ Cod. LIV.

Anno 494. Baronius Synodum Romæ à Gelaſio Anno 494
celebratam dicit, in quâ LXX. Episcopos ſedere, habitaque eſt conſultatio de libris à Catholicis vel legendis, vel rejiciendis. Porro Sancti Auguſtini libri commendati ſunt, itemque Proſperi noſtri Aquitanti, qui Sanctorum Patrum agmen claudit, diciturque honoris gratiâ *vir religioſiſſimus.* Indè cum damnatorum voluminum index texeretur, inter iſta libri Caſſiani, ac Fauſti Rejenſis numerari ſunt, hæc præmiſſâ ſententiâ: *Cætera, que ab hæreticis, ſive ſchiſmaticis conſcripta, vel prædicata ſunt, nullatenus recipi Catholica, & Apoſtolica Romana Eccleſia, è quibus pauca, que ad memoriam venerunt, & à Catholicis vitanda ſunt, credimus eſſe ſubdenda, & cum plurimos libros hæreticorum, aliorumque incertorum Auctorum Patres damnaveſſent, hos inter Caſſiani, ac Fauſti volumina poſtere hoc titulo: *Opuſcula Caſſiani Preſbyteri Galliarum apocrypha. Opuſcula Fauſti Rhegienſis Galliarum apocrypha.* Poſteâ etiam Pelagium, Cæleſtinum, & Julianum Eclanenſem eorumque libros, ac ſequaces conſixerunt hæc ſtatuentes: *Sub anathematis indiſſolubili vinculo in æternum conſitemur eſſe damnata.* Scio, Recentioros quoddam, qui Fauſti vicem dolentes pro eodem apologias enixi ſunt, contendere, Romanam Synodum non damnaveſſe libros Fauſti ut hæreticos, ſed inferioris illos notæ declaraveſſe ab Eccleſiâ Catholica habendos, ſed peſſimam malæ cauſæ advocacionem præſtitam altero libro ſolidè conſutabimus. Hoc primo ictu Semipelagiana factio percuiſa concidit, neque enim impoſterum tutum fuit Caſſiani, ac Fauſti, cuos Synodus damnarat, opinionces tueri. Hiſ accedit, Gelaſium in Epistolâ ad Episcopos per Picen-*

num Semipelagianorum sententiam de fide viribus naturæ prodeunte palam damnasse: *Quid autem, inquit, haberi potest sine gratiâ, cum sit fides ipsa per gratiam eodem Apostolo nos docente: Misericordiam consecutus sum ut fidelis essem, nec aliud est misericordia divina, quam gratia.* At quod veterem opinionem deponere, atque antiquam scholam deserere difficile sit, sequenti sæculo gravissimis dissensionibus ex Faustii libris exortis univèrsus Orbis Catholicus in partes divisus est.

CAPUT XVIII.

Joannes Maxentius, ac Scythæ Monachi pro Sancto Augustino Constantinopoli contra Faustum insurgunt. Idem Faustus ab Africanis Episcopis, & ab Hormisdâ Papa reprobat.

Sextum sæculum aderat, & exorta de divinâ gratiâ contentiones ex Faustii Rejenſis præsertim libris latius in dies diffundebantur plurimis non modo in Occidente, verum etiam in Oriente Faustum defendentibus, aliis eundem acerrimè confutantibus. Nam licet à Gelasio in Romanâ Synodo ejusdem libri reprobati fuerint, non in Galliâ tantum, sed (quod mirere) etiam Constantinopoli Patronos invenerant, quando ex ultimo Ponto Scythas Monachos divina gratia contra eundem Faustum concitavit, qui ex Asiâ erumpentes contra Rejenſem Europam, atque Africanam commoverunt, quæ res à nobis exactè describetur.

Unâ cum Anastasio Imperatore univèrsis diffidiis, quæ Orbem Catholicum diu dilaceraverant, in cinerem redactis Justinus Imperium gubernandum suscepit anno 518. cum repente Monachi Scythæ ingentes turbas Constantinopoli dederunt. Leontius Monachus Vitaliani Ducis affinis cum collegis Religiosis, quos inter eruditione eminebat Joannes cognomento Maxentius, hanc sententiam, *Unus est Trinitate in carne crucifixus est*, omnibus, & credendam, & defendendam ad seditionem usque inculcabat. His acriter resistebat Victor Diaconus, ac plerique alii in eo offensi, quod novam populis thesim inculcarent, veluti Calchedonenſis Synodi decreta non sufficerent. Neque hic contentionum finis; nam cum Faustii Rejenſis Episcopi libri Byzantium delati essent, iidem Monachi illos uti hæreticos damnabant, plurimis eisdem Catholicos adſeverantibus, undè etiam lites in immensum exerevere, ac illæ quidam Principes etiam viros in partes distraherunt. Vitalianus Militum Magister, qui postea Consulatum inivit, Monachis impensis quoad illud de *Uno ex Trinitate passo in carne* favebat, Justinianus verò eadem in quæstione Monachis adversabatur, ut ex ejusdem literis ad Hormisdam intelligitur. At cum Anastasius Imperator sacrilegus, atque impius omnia sacra susque, deque vertisset, Justinus, quod Principem Catholicum decebat, per literas cum Hormisdâ Pontifice egit, ut suos Constantinopolim legatos mitteret, turbas ab Anastasio religionis res composituros. Hormisdâ quinque Legatos Byzantium destinavit, qui anno 519. circâ Paschalia festa ad regiam Urbem appellentes ab Imperatore, atque univèrsis civibus honorificentissimè excepti Orientalibus rebus componendis manum statim admoverunt. Monachi Scythæ, quod ab adversariis tanquam Eutychniani per contemptum traduci se intelligerent, fidei libellum Legatis Hormisdæ gravioribus licet negotiis occupatis exhibuerunt, in

quo suam ipsorum de Christo fidem pluribus exponebant. Eò tamen dicta omnia collimabant, ut à Legatis hæc inibi inserta theſis reciperetur: *Unus de Trinitate crucifixus est in carne.* Postea explicabant, quid de divinâ gratiâ sentirent, hæc præfati: *His ita se habentibus Beatissimi, nunc quid jam de gratiâ Dei, non quâ creamur, sed de eâ, quâ recreamur, & renovamur, sentiamus, breviter exponentes, Sanctitati vestre necessariò credimus facere debere manifestum, eò quod etiam in hac parte inimici gratiæ Dei, id est, Pelagii, & Cælestii sectatores nimium nobis infesti esse videntur.* Contrà verò Faustii sententiam in fine concludunt: *Abominantes etiam eos, qui contra vocem Apostoli audent dicere, nostrum est velle, Dei verò perficere, cum idemmet Doctor, & velle, & perficere domum vestretur esse divinum.* Legati hæc de rebus nihil se à Pontifice in mandatis habuisse dicebant, imò apertè injunctum, ne aliis se se causis immiscerent, verum coacti Imperatoris intercessionem Monachis aures dederunt; ita enim ad Hormisdam de Monachis scripsere: *Petitiones obtulerunt, & coacti piissimi Principis, & Domini Vitaliani Magistri militum supplicatione frequenter ad audientiam cause convenimus, non quasi volentes nos in his negotiis occupare, qui a nobis sunt ante oculos Beatitudinis vestre præcepta, quibus præcepistis, ut cause tantum, cui veneramus intenti nullis aliis negotiis misceremur.* Dat. III. Kal. Jul. Legati illis sapius auditis, unaque cum Victore Diacono alterius factionis primipilo, quod hominum molestiâ se se liberarent, tale denique responsum dederunt: *Quod non est scriptum à Papâ Leone non suscipimus.* Etenim cum in celeberrimâ Synodo Calchedonenſi CCCXXX. Patrum, & in Epistolâ Leonis Papæ ad Flavianum diligentissimè assertum fuisset, quid de Christo Domino sentiendum esset, omniaque illa statuta, quæ Christiano homini credenda forent, novas insuper theses de Christo populis inculcare, & hunc articulum, *Unus est Trinitate crucifixus est in carne*, uti appendicem Synodo adjicere, (ita enim Legati suspicabantur) temeritati, atque insolentiæ proximum judicabatur. Sanè id temporis inter extremos Nestorianorum, & Eutychnianorum errores regiâ viâ incedere adeò difficile videbatur, ut quicquid novi à quopiam asserti à Catholicis audiebatur, alterutri hæresi illud favere existimaretur. Nihil tamen coram Legatis de quæstionibus de gratiâ, & libero arbitrio, vel de Faustii libris disputatum fuit, ut ex suggestione Dioscori colligitur. Attamen Victorem Diaconum de gratiâ, & humanâ libertate cum iisdem Scythis litem habuisse idem Dioscorus hæc significat: *Victor Diaconus dicitur quidam, cum isto, antequam nos Constantinopolim ingrederemur, habuerunt intentionem de uno de Trinitate crucifixo, & de Christo composito, & de aliis capitulis nobis hinc positis.* Capitula verò illa erant tria contra Pelagianam hæresim statuta, quæ habentur Tom. 6. Bibl. Patr. par. 1. Edit. Colon.

Scythæ Monachi hac repulsâ in indignationem acti Romam ad Hormisdam legationem mittere decernunt: electi Achilles, Joannes, Leontius, & Mauritius, quem ultimum perperam Baronius in Maxentium mutat, nam hic Constantinopoli substitit, ut dicemus. Ubi primum Monachorum Legatos Romanam profectos innotuit, statim Justinianus Magister militum, & Comes, qui post Justinum imperavit, ac Legati Pontificii literas ad Hormisdam dederunt, quibus eundem de iis, quæ illâ in quæstione cum Monachis peracta erant, certiore reddebant, simulque Pontificem hortabantur, ut Monachos procul à conspectu ex urbe pelleret. Justinianus hæc scripsit: *Quo-*

mianu

Anno
519.